

MINISTERUL EDUCAȚIEI

LICEUL TEORETIC "BOLYAI FARKAS" ELMÉLE
TÎRGU MUREȘ MAROSVÁSÁRHELY

Gróf Teleki Sámuel Földrajzverseny
Országos döntő
2023. május 6.

Természetföldrajz

Feladatlap

Feladatlap száma	
Elért pontszám	

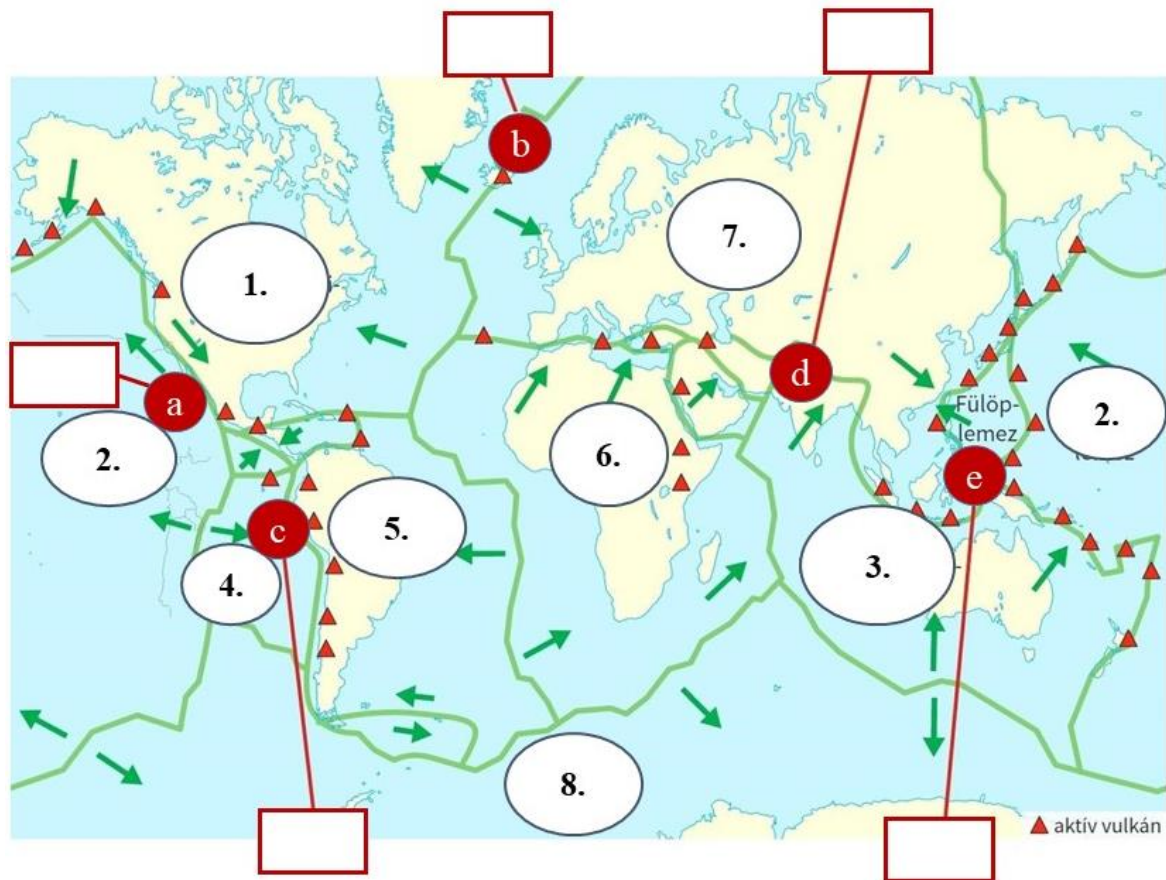
	Név	Aláírás
Javítóbizottság elnöke		
Javítóbizottság alelnöke Természetföldrajz tagozat		
Javítótanárok		

Utasítás

- Az adatlapot nyomtatott nagybetűkkel töltsd ki!
- A feladatok megoldásához számológép nem használható! Atlaszt, könyvet a versenyre bevinni tilos!
- A feladatok megoldásához kék színű tollat/golyóstollat használj!
- A feladatlapon javítani, átírni, radírozni stb. nem szabad! Az elrontott részt tedd zárójelbe!
- Piszkozatként használd a lapok hátoldalát!
- A feladatok megoldására 3 óra áll rendelkezésedre! Az elérhető maximális pontszám 100, melyből a megjelenésre 10 pont jár.

I. FELADAT - LEMEZTEKTONIKA ÉS VULKANIZMUS

Az alábbi térkép a I. 1. és 2. alpontjaira vonatkozik. Tanulmányozd a térképet, majd válaszolj a követelményekre!

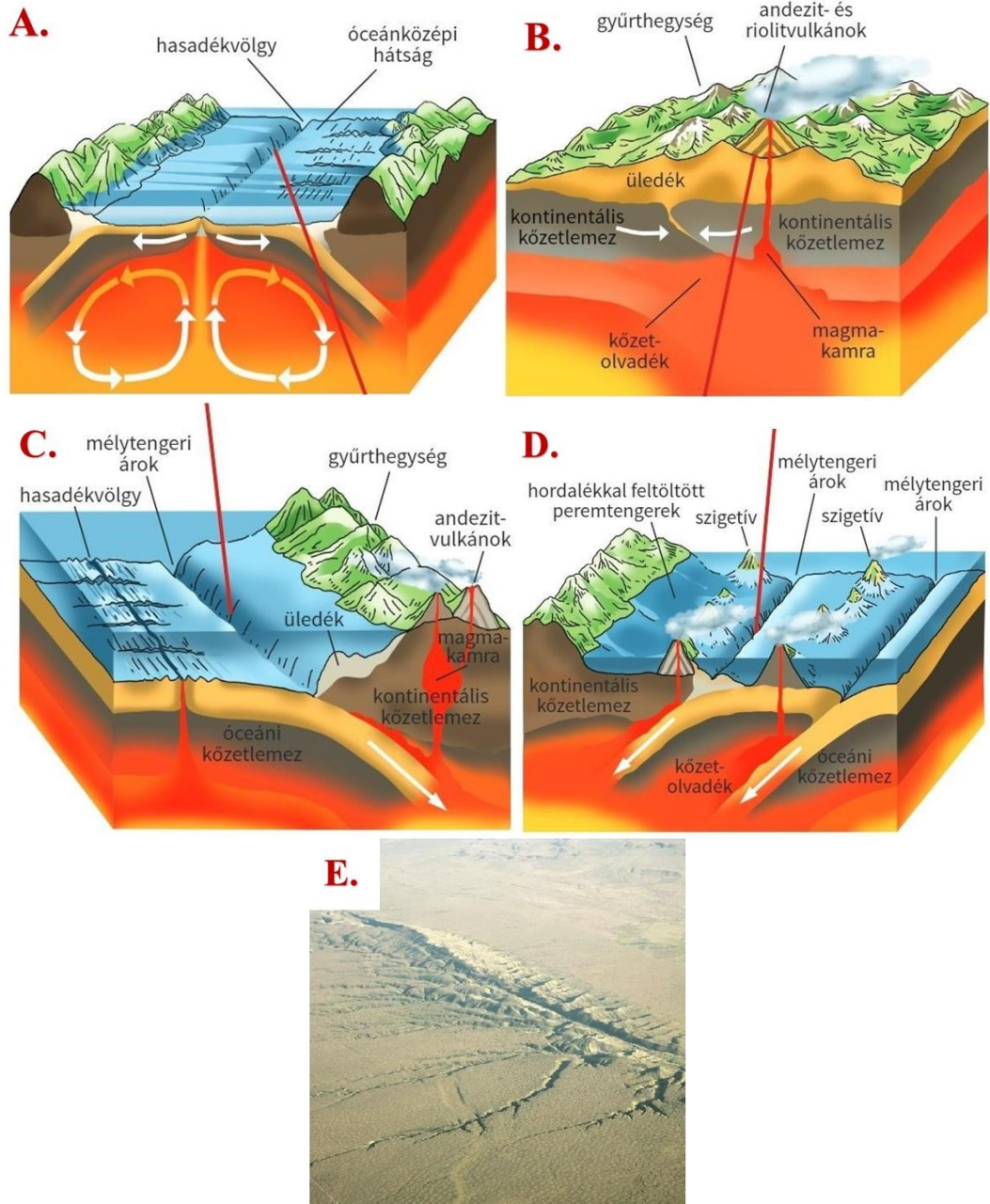

1. Nevezd meg a számokkal jelölt kőzetlemezeket:

1.	5.
2.	6.
3.	7.
4.	8.

8 pont

2. Írd be a fenti térképen lévő üres négyzetekbe a megfelelő lemezszegély típusának betűjelét, amelyeket az alábbi képek ábrázolnak!

2,5 pont

3. Ismerd fel a vulkánokat a leírások alapján, majd írd mellük a két kőzetlemez nevét amelyek határán találhatók!

A) 1883. augusztus 27 – én a szigetvulkán nagy része levegőbe röpült. A robbanás hangját a kb. 6.000 km- re található Madagaszkáron is jól hallották. A kitörést tsunami követte, amelynek Jáva szigetén 40.000 áldozata volt.

B) Kr. u 79 - ben elpusztította, vulkáni hamuval betemette Pompejt és Herculaneumot, amelyet ifjabb Plinius írt le mint szemtanú.

C) 1980. május 18 – ának reggelén a vulkán északi lejtőjének magmapúpja kirobbant, és a robbanás ereje a levegőbe röpítette az eredeti kúp 400 m-nyi tetejét is. A kitörés nyomán a korábban szabályos kráterkúp helyén egy féloldalas kaldera képződött.

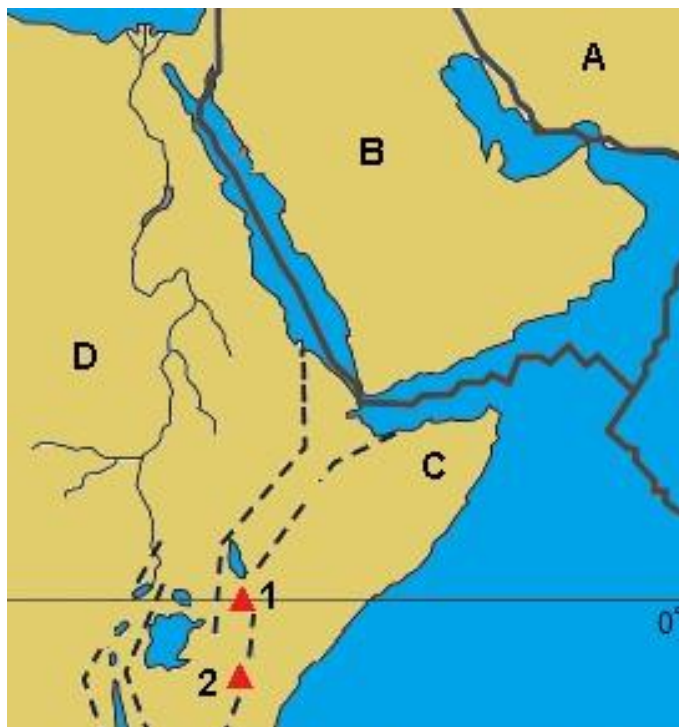
D) Híganfolyós lavát produkál a „Tűz és jég országának” ötbetűs vulkánja.

E) 3340 méterével Európa legmagasabb tűzhányója.

Ssz.	A vulkán neve	Kőzetlemezek
A)		
B)		
C)		
D)		
E)		

10 pont

4. Az alábbi térképvázlat alapján válaszolj a kérdésekre!

a) Nevezd meg az A, B, C és D betűvel jelölt makro - vagy mezokőzetlemezeket!

A

B

C

D

4 pont

b) Nevezd meg az 1- es és 2- es számmal jelölt vulkanikus hegységeket!

1

2

2 pont

c) Nevezd meg a lemezmozgás típusát a D és B illetve az A és B kőzetlemezek találkozásánál!

D és B

A és B

2 pont

d) Mi a neve a D és C lemezek között kialakult vetődésnek!

.....

1 pont

e) Mi a neve annak az erdélyi utazónak, akinek expedíciója ezen a területen járt 1886 és 1888 között?

.....

1 pont

f) Írj egy vulkánt, amelyet az expedíció során fedeztek fel és két tavat, amelyeket először a fenti utazó nevezett el jó barátjáról és annak feleségéről!

vulkán:

tavak:

1,5 pont

32 pont

II. A FÖLDKÉREG ÁSVÁNYAI ÉS KÖZETEI – IGAZ VAGY HAMIS ÁLLÍTÁSOK

Ird az alábbi mondatok mellé az I betűt, ha igaz vagy a H betűt, ha hamis a kijelentés!

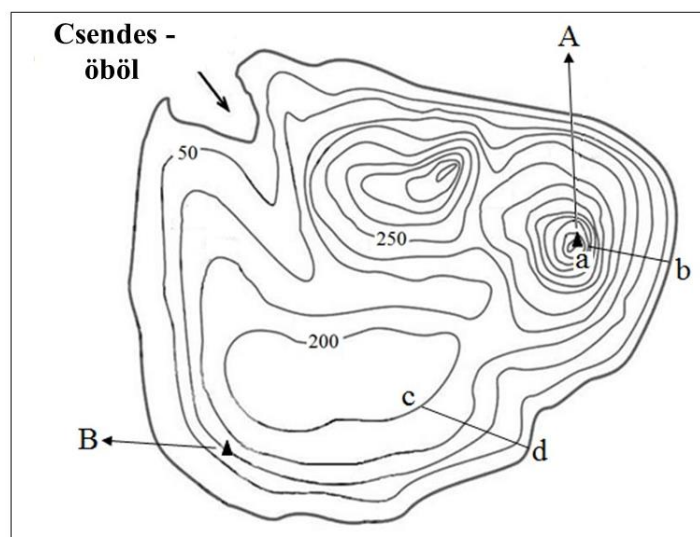
1.	Az óceáni kérget három réteg alkotja: bazaltos, gránitos és üledékes rétegek.	
2.	A kontinentális kéreg nagy vastagságú, eléri a 80 km- es vastagságot.	
3.	A földkéregben a legelterjedtebb ásvány a kvarc.	
4.	A gipsz kemény ásvány.	
5.	A metamorf kőzetek a magmás és üledékes kőzetek átalakulásával keletkeznek.	
6.	A gránit magmás kőzet.	

7.	Tengeri élőlények meszes vázaiból jött létre a konglomerátum anyaga.	
8.	A mészkő átalakulásából jött létre a márvány.	
9.	A kőszén növényi eredetű kőzet.	
10.	A Hargita – hegység fő kőzetalkotója a mészkő.	
11.	A lösz a jégkorszak idején képződött, kőzetlisztnek is nevezik.	

11 pont	
---------	--

III. FELADAT - TÉRKÉPELEMZÉS

Az alábbi térkép alapján oldd meg a feladatsort !

1. Írd le :

a) a térkép típusának a nevét :

1 pont	
--------	--

b) a térképen található görbék nevét :

1 pont	
--------	--

c) a görbék közötti távolság értékét :

1 pont	
--------	--

d) az A pont magasságának értékét :

1 pont	
--------	--

e) az A pont relatív magasságát a B ponthoz viszonyítva :

2 pont	
--------	--

2. Elemezd az a-b és c-d szakaszokat a lejtő szempontjából. Határozd meg a meredekebb szakaszt és indokold a választókat!

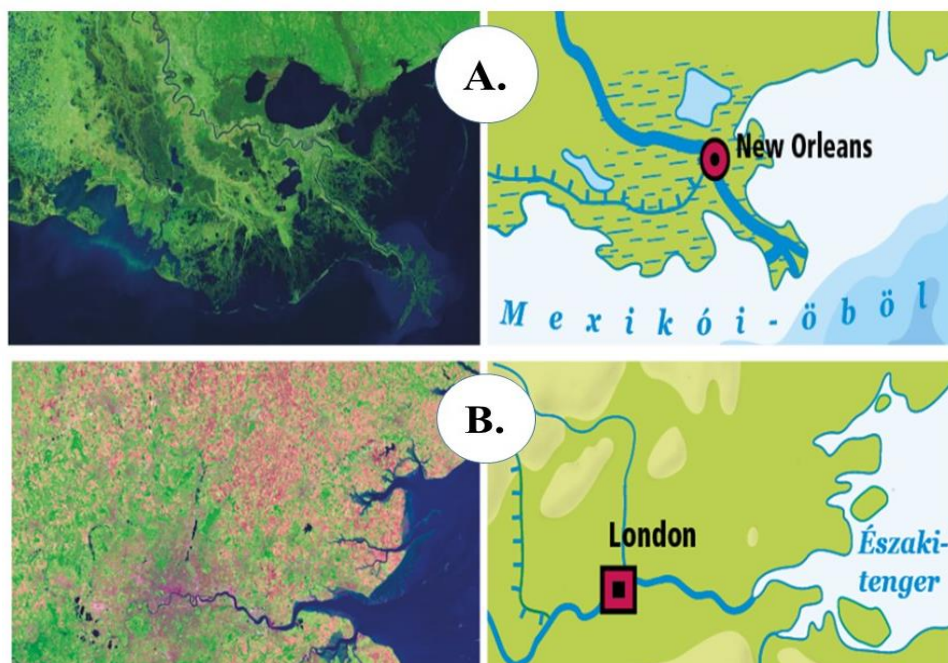
.....
.....
.....

2 pont	
--------	--

8 pont	
--------	--

IV. FELADAT - FOLYÓTORKOLATOK

Az alábbi fotók és térképvázlatok alapján válaszolj a követelményekre!

1. Írd a válaszokat a képnek megfelelő betűjel alá a táblázatba!

- Milyen típusú folyótorkolatokat ábrázol a fenti kép?
- Mely folyóknak a torkolata látható a térképvázlaton? Nevezd meg a folyókat!
- Adj példát 3 – 3 folyóra, a fentiek kivételével, amelyeknek ilyen torkolatuk van!
- Milyen típusú tengerek (óceánok) partjainál jellemzőek ezek a folyótorkolatok?

	A. kép	B. kép
a)		
b)		
c)		
d)		

9 pont	
--------	--

2. Milyen földrajzi jelenség hozta létre a fenti folyótorkolatokat és magyarázd el, hogy hogyan jött létre az egyik illetve a másik típusú folyótorkolat!

A. kép folyótorkolata:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

B. kép folyótorkolata:

.....

.....

.....

.....

.....

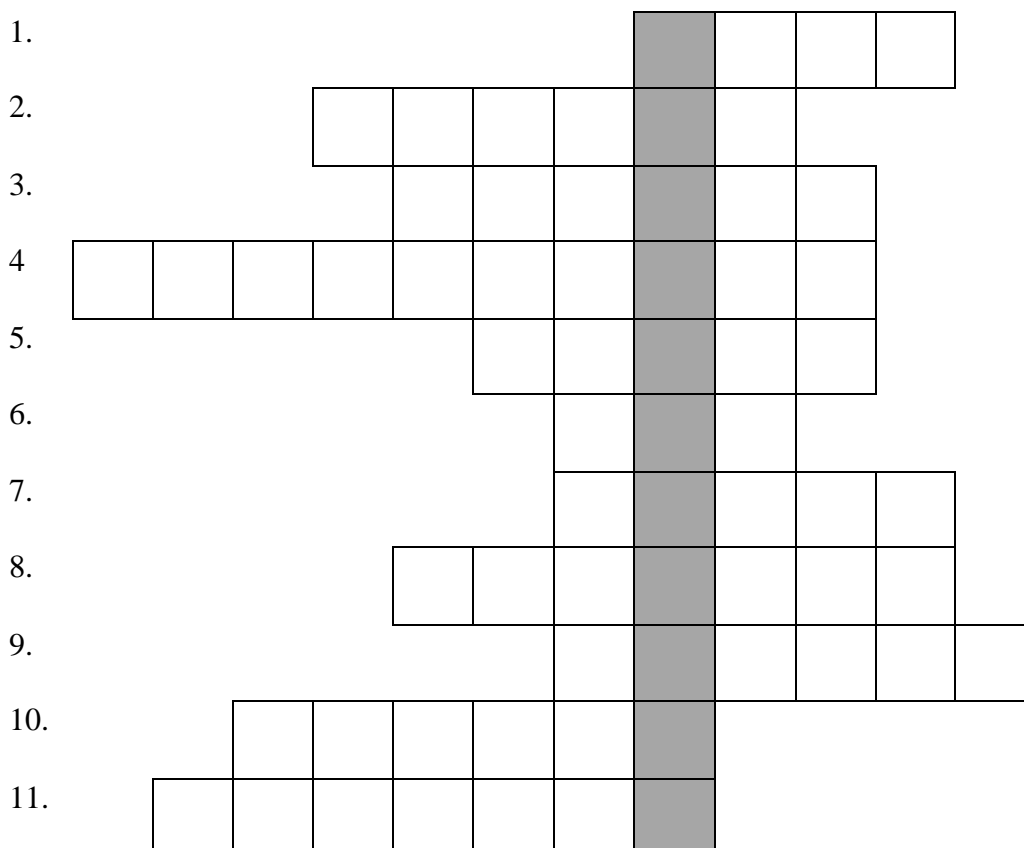
.....

6 pont	
--------	--

15 pont	
---------	--

V. Feladat – KERESZTREJTVÉNY

Töltsd ki a keresztrejtvényt a következőképpen: a rejtvény alatti meghatározások alapján a megfelelő földrajzi fogalmat írd be a rejtvénybe. Egy – egy fogalom annyi betűből áll, ahány üres cella van az adott sorban. Cellánként egy – egy betűt írsz! A szürke függőleges oszlopban egy újabb földrajzi fogalmat találsz, ez a megfejtés, amelyet írd a megadott helyre!

1. Száraz sivatagi folyóvölgy arab neve.
2. Karsztfelszínen kialakult nagy kiterjedésű mélyedések elnevezése.
3. Külső erő idegen elnevezése. (... erő)
4. Álló cseppkő idegen szóval.
5. Norvégia partjainál található öblök típusa.
6. Homoksivatag arab elnevezése.
7. Gleccser elnevezése magyarul.
8. A síkvidéki folyók mozgása által létrehozott kanyarulat görög neve.
9. Mészkövön létrejött felszínforma idegen neve, ugyanakkor egy szlovén hegység neve is.
10. Horvátország parttípusa.
11. A tengervíz mozgásának (hullámozgás, árapály, áramlások) felszínalakító tevékenysége.

11 pont	
---------	--

Megfejtés (szürke oszlop):

2 pont	
--------	--

13. A megfejtésben szereplő földrajzi fogalomra

a) adj 3 példát az Olasz – Alpokból és

.....

.....

.....

3 pont	
--------	--

b) egy példát, amely három ország területén (Németország, Ausztria, Svájc) található.

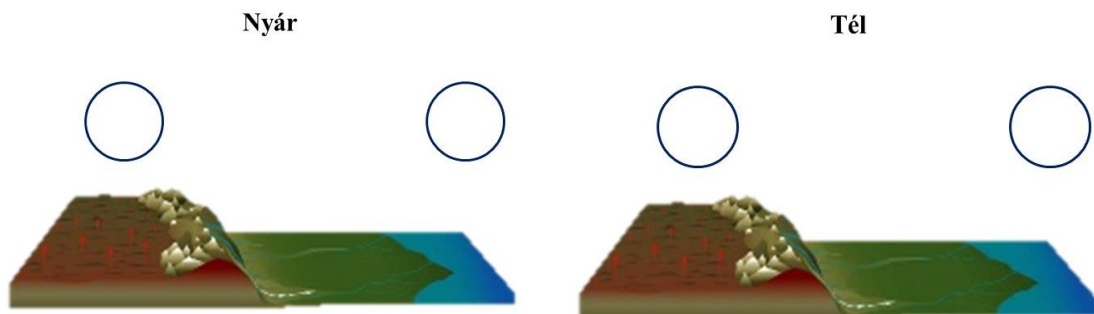
.....

1 pont	
--------	--

17 pont	
---------	--

VI. FELADAT – A SZÉL

Figyeld meg az ábrákat, és oldd meg a feladatokat!

a) Hol alakul ki alacsony illetve magas légnyomás a nyári és a téli időszakban? Jelöld **A** betűvel az alacsony, **M** betűvel a magas légnyomású területet! A betűket írd a körökbe!

2 pont	
--------	--

b) Jelöld nyíllal a szél irányát mindkét évszakban!

2 pont	
--------	--

c) Nevezd meg a csapadékos évszakot!

.....

1 pont	
--------	--

d) Nevezd meg az ábrához kapcsolódó éghajlatot!

.....

1 pont	
--------	--

e) A felsorolt félszigetek közül melyikre jellemző ez az éghajlat? Húzd alá a nevét!

Több félsziget aláhúzása hibás válasznak minősül!

Kaliforniai-félsziget,

Szomáli - félsziget,

Pireneusi (Ibériai)-félsziget,

Indokínai-félsziget,

Arab-félsziget.

1 pont	
--------	--

7 pont	
--------	--